

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

JOURNAL OF ANALYTIC DIVINITY

Journal of Analytic Divinity dergisi, senede iki defa yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. JAD'de yayınlanan tüm yazıların, dil, bilim ve hukukî açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları Journal of Analytic Divinity'ye aittir. Yayıncının yazılı izni olmaksızın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz. Yayın Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir. Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez.

TARANDIĞIMIZ İNDEKSLER

Google Scholar (Kabul/Accepted: 17.12.2017); İSAM (Kabul/Accepted: 18.12.2017); INTERNATIONAL INSTITUTE OF ORGANIZED RESEARCH (I2OR) (Kabul/Accepted: 22.12.2017); İdeal Online (Kabul/Accepted: 22.12.2017); COSMOS IF (Kabul/Accepted: 28.12.2017); Türk Eğitim İndeksi (Kabul/Accepted: 19.12.2017); Research Bib (Kabul/Accepted: 19.12.2017); DRJI: Directory of Research Journals Indexing (Kabul / Accepted: 20/12/2017); Academia (Kabul/Accepted: 18/12/2017); Scholar Impact (Kabul/Accepted: 29/12/2017); Journal Factor (Kabul/Accepted: 30/12/2017); International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF) (Kabul/Accepted: 31/12/2017); Index Copernicus (Kabul/Accepted: 02/01/2018); Root Indexing (Kabul/Accepted. 02.01.2018); Academic Keys (Kabul/Accepted: 03/01/2018); JIFACTOR (Kabul/Accepted: 09.01.2018); EURO PUB (Kabul/Accepted: 01.01.2018); Bielefeld Academic Search Engine (BASE) (Kabul/Accepted: 06.01.2018); JGATE (Kabul/Accepted: 18.01.2018); Scientific Indexing Services (Kabul/Accepted: 28.01.2018), Cite Factor (Kabul/Accepted: 25.05.2018), ROAD (Kabul/Accepted: 30.01.2018), EZB Elektronische Zeitschriftenbibliothek (Kabul/Accepted: 23.12.2018), DOJI (Kabul/Accepted: 25.03.2018), DOAJ (Kabul/Accepted, 30.04.2019)

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

Sahibi ve Bař Editör/Owner and Chief Editor

Özcan GÜNGÖR

Editör/Editor

Mehmet Emin SARIKAYA

Editör Yardımcıları/Assistant Editors

Mehmet ATA AZ

Rukiye Aysun İNAN

Tuğba ÖZEN

Halil İbrahim DOĞAN

Yayın Kurulu/Editorial Board

Prof. Dr. Ahmet ÜNSAL Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Asım YAPICI Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet ÜNAL Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Metin ÖZDEMİR Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Yakup CİVELEK Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Özcan GÜNGÖR Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Danışma Kurulu/Board of Advisory

Prof. Dr. Abdurrahman KURT Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmad RAFIQ Sunan Kalijaga State University (Endonezya)

Prof. Dr. Ali Osman KURT Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Andrea SZİGETİ Gal Ferenc College (Macaristan)

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

- Prof. Dr. Celalettin ÇELİK Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Dosay KENJETAY Gumilev Eurasian National Uni (Kazakistan)
Prof. Dr. Eyüp ŞİMŞEK Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Fazlı POLAT Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Felix KÖRNER Pontificia Università Gregoriana (İtalya)
Prof. Dr. Frank GRIFFEL Yale University (ABD)
Prof. Dr. Hacı Yunus APAYDIN Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim BULUT İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Heidi HADSELL President of Hartford Seminary (ABD)
Prof. Dr. İshak ÖZGEL Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal POLAT Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Kımbat KARATIŞKANNOVA A. Yesevi Üniversitesi (Kazakistan)
Prof. Dr. Labidi BOUABDALLAH Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Marcel SİGRİST EBAF École Biblique of Jerusalem (İsrail)
Prof. Dr. Mohamed M. EL-GAMMAL Hamad bin Khalifa Uni. (Katar)
Prof. Dr. Murat DEMİRKOL Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Sami KILIÇ Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Talip ÖZDEŞ Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Vejdi BİLGİN Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Fatima ZOHRA Aouati University of Sharjah (Bir. Arap E.)
Doç. Dr. Harun ŞAHİN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Jamal J. ELİAS University of Pennsylvania (ABD)
Doç. Dr. Samagan MYRZAİBRAİMOV Oş Devlet Üniversitesi (Kırgızistan)
Doç. Dr. Yasin YILMAZ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Zekiye DEMİR Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. A. Ulrich PAFFTRAH Goethe Universität (Almanya)
Dr. Öğr. Üyesi Ferhat GÖKÇE Oş Devlet Üniversitesi (Kırgızistan)
Dr. Öğr. Üyesi M. Mücahit ASUTAY Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa DEMİRCİ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Salih AYDEMİR Ankara Hacıbayram Üniversitesi

3 (2) Sayı Hakemleri/Issue Referees

Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Emine ÖZTÜRK Kars Kafkas Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet C. Şahin Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa MACİT Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Nasi ASLAN Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Nejla GÜNAY Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer YILMAZ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof. Dr. Özcan GÜNGÖR Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Abdulmuttalip ARPA İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi

Doç. Dr. Arif SARI Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Behlül Tokur Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Harun ŞAHİN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Doç. Dr. Yakup ÇOŞTU Hitit Üniversitesi

Doç. Dr. Sefer YAVUZ Kocaeli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üy Abdullah HACİBEKİROĞLU A. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Aydın KUDAT Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Elif KARA Bartın Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Kenan ÖZÇELİK Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi M. Akif CEYHAN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi M. Ali K. ARAZ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi M. Mücahit ASUTAY Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mebrure Doğan Afyon Kocatepe Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi M. Akif CEYHAN Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Necmi KARSLI Karadeniz Teknik Üniversitesi

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

EDİTÖRDEN

Journal of Analytic Divinity dergimiz 3. Cilt ve 2. sayısı ile siz değerli okuyucuları ile buluşuyor. Dergimizin bu sayısı 6 makale, 2 çeviri ve 5 kitap kritiği olmak üzere 13 adet kıymetli çalışmadan oluşmaktadır.

Mustafa Salih EDİS' in "Kerrâmiyye'nin Kelâmî ve Fıkhî Meselelere Yaklaşımı" isimli çalışması Kerrâmiyye'nin kelâmî ve fıkhî meseleler hakkındaki görüşlerini ayrıntılı olarak incelemektedir. Arş. Gör. Mustafa CAN' ın "H. 25 Şaban 1189/ M. 21 Ekim 1775 Tarihli Mihmandar Masraf Defteri Üzerine Bir Değerlendirme" isimli makalesi Osmanlı mihmandar geleneği hakkında önemli bilgiler içermektedir. Yusuf YARALIOĞLU' nun " Dini Sosyalleşme Sürecinde Dini Eğitim Kurumları ve Suriyeli Sığınmacılar 'Kilis Örneği' " adlı araştırması Suriyeli sığınmacıların, dini eğitim kurumlarının göç sonrası farklı bir toplum içerisinde nasıl bir değişim süreci izlediği üzerinde durmaktadır. Arş. Gör. Nurdan YAĞLI' nın " Gaziler ve Yakınlarının Manevi Bakım İhtiyaçlarının Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma" isimli makalesi gaziler ve yakınlarının, gazi olma ve bundan sonraki hayatlarına devam etme noktasında ne tür manevi bakım ihtiyaçlarının olduğunu tespit etmeyi amaçlamaktadır. Dr. Öğr. Üy. Aydın KUDAT ve Öğr. Gör. Amir BARADAY' ın " Kur'anı Kerim ve Hz. Peygamber'in Hadislerindeki Nefsani Hitâp" adlı incelemesi insanoglunun bütün çeşitleriyle nefsanî boyutunu tasvir eden söz konusu hitaba ışık tutmayı amaçlar. Alan MAAROUF' un " Iraklı Şairlerin 20. Yüzyıl Başlarında Batılı Güçlerin Arap Topraklarını İşgali Karşısındaki Tutumu" isimli Arapça olarak hazırladığı çalışması 20. Yüzyıl başlarında Arap ülkelerine gerçekleştirilen batı işgali ve Iraklı şairlerin işgale karşı tutumlarını konu alır. Büşra ORTAKAYA "Kur'an'da Yeniden Sosyalleşme" adlı makalesinde yeniden sosyalleşme kavramının Kur'ani izdüşümlerine projeksiyon tutma amacındadır.

Nico Stehr ve Alexander Ruser' a ait olan "Teknisyenler, Danışmanlar ve Anlam Üretenler Olarak Sosyal Bilimciler" başlığıyla Arş Gör. Mehmet Emin SARIKAYA' nın İngilizceden Türkçeye çevirdiği makale sosyal bilim bilgisinin toplumun yapısındaki rolü hakkında, temel bilimsel yaklaşımlardan üç başlık halinde bahsetmektedir. S. Bänziger, J. Janssen ve P. Scheepers'e ait olan " Seküler Bir Toplumda Dua: Dua Uygulamaları ve Türleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma" başlığı ile Fatma KIRMAN tarafından İngilizceden, Türkçeye çevrilen makale Hollandalıların dua uygulamalarına odaklanmaktadır.

Doç. Dr. Behlül TOKUR, Jonathan LIVINGSTON' ın "Martı"; Arş. Gör. Hüseyin Şıra, Ahmet KARATAŞ' ın " Son Hâfız-ı Kütüblerden Şâir Bekir Sıdkı Sencer"; Şeyma MONİS, Lev TOLSTOY'un "İtiraflarım"; Hümeýra Ahsen

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

DOĞAN, José SARAMAGO'nun "Körlük"; Mahamadou KETİA, Yusuf Hattâr MUHAMMED'in " El- Mevsû'atu'l- Yusufiyyetu fî Beyâni Edilleti's- Sûfiyyeti" anılan her biri çok değerli olan eserleri bu sayımızda kritik etmişlerdir.

Dergimizin bu sayısının ilim camiamıza, özellikle İlahiyat Fakültesi hoca ve öğrencilerine faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Mehmet E. SARIKAYA

Sayı Editörü

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

MAKALELER

KERRÂMIYYE'NİN KELÂMÎ VE FIKHÎ MESELELERE YAKLAŞIMI

KERRAMIYE'S APPROACH TO THE THEOLOGY AND FIKHÎ ISSUES

Mustafa Salih EDİS

1-23

H. 25 ŞABAN 1189 / M. 21 EKİM 1775 TARİHLİ MİHMANDAR MASRAF DEFTERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION ON THE MİHMANDAR COST BOOK OF H. 25 ŞABAN 1189 / AD. OCTOBER 1775

Mustafa CAN

24-43

DİNİ SOSYALLEŞME SÜRECİNDE DİNİ EĞİTİM KURUMLARI VE SURİYELİ SİĞINMACILAR 'KİLİS ÖRNEĞİ'

RELIGIOUS EDUCATION INSTITUTIONS AND SYRIAN ASYLUM SEEKER IN THE PROCESS OF RELIGIOUS SOCIALIZATION 'KİLİS EXAMPLE'

Yusuf YARALIOĞLU

44-66

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

**GAZİLER VE YAKINLARININ
MANEVİ BAKIM İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK
NİTEL BİR ARAŞTIRMA**

**A QUALITATIVE RESEARCH ON
GAZİANS AND THEIR RELATIONS
FOR THE DETERMINATION OF SPIRITUAL CARE NEEDS**

Nurdan YAĞLI & Öznur ÖZDOĞAN

67-100

**KUR'AN-I KERİM VE HZ. PEYGAMBER'İN HADİSLERİNDEKİ
NEFSÂNÎ HİTÂP**

**PSYCHOLOGICAL CALLING TO PERSONALITY OF HUMAN
BEINGS IN THE QUR'AN AND HADITHS**

Aydın KUDAT & Amir BARADAY

101-122

موقف الشعراء العراقيين من احتلال الغرب للوطن العربي بداية القرن العشرين

**IRAKLI ŞAİRLERİN 20. YÜZYIL BAŞLARINDA BATILI GÜÇLERİN ARAP
TOPRAKLARINI İŞGALİ KARŞISINDAKİ TUTUMU**

Alan Maarouf SALIH

123-146

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

KUR'AN'DA YENİDEN DİNİ SOSYALLEŞME

RELIGIOUS RESOCIALIZATION IN THE QUR'AN

Büşra ORTAKAYA

147-164

ÇEVİRİLER/TRANSLATIONS

SEKÜLER BİR TOPLUMDA DUA:

Dua Uygulamaları ve Türleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma

Yazarlar: S. BÄNZIGER, & J. JANSSEN & P. SCHEEPERS

Çeviren: Fatma KIRMAN

165-176

TEKNİSYENLER, DANIŞMANLAR VE ANLAM ÜRETENLER OLARAK SOSYAL BİLİMCİLER

Yazarlar: N. STEHR& A. RUSER

Çeviren: Mehmet Emin SARIKAYA

177-195

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

KİTAP DEĞERLENDİRMELERİ/BOOK REVIEW

**AHMET KARATAŞ, SON HÂFİZ-I KÜTÜBLERDEN ŞÂİR BEKİR
SIDKI SENCER, KONYA: KİTAP ARASI YAYINLARI, 1. BASKI, 2018,
320 SAYFA**

Hüseyin ŞIRA

196-203

**YUSUF HATTÂR MUHAMMED, EL-MEVSÛ'ATU'1-YÛSUFİYYETU FÎ
BEYÂNİ EDİLLETİ'S-SÛFİYYETİ, DIMAŞK: MATBAATI'N-NEZR 2.BASKI,
1999, 733 SAYFA.**

Mahamadou KEITA

204-210

**MARTI JONATHAN LİVİNGSTON/ORİJİNAL ADI: JONATHAN
LİVİNGSTON SEAGULL, RİCHARD BACH, ÇEVİREN: KADER AY/ ASLI
TÛRKMEN, İSTANBUL: EPSİLON YAYINEVİ, 2018, 147 SAYFA.**

Behlül TOKUR

211-219

**LEV TOLSTOY, İTİRAFLARIM, ÇEVİRİ: İHSAN ÖZEMİR,
İSTANBUL: LACİVERT YAYINLARI, 2. BASKI, 2017, 96 SAYFA**

Şeyma MONİS

220-234

Journal of Analytic Divinity

International Refereed Journal

Cilt/Vol: 3, Sayı/Issue: 2, 2019.

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

**KÖRLÜK (BLINDNESS), José SARAMAGO, ÇEVİREN: IŞIK
ERGÜDEN, İSTANBUL: KIRMIZI KEDİ YAYINEVİ, 12. BASKI, 2019, 331
SAYFA.**

Hümevra Ahsen DOĞAN

235-245